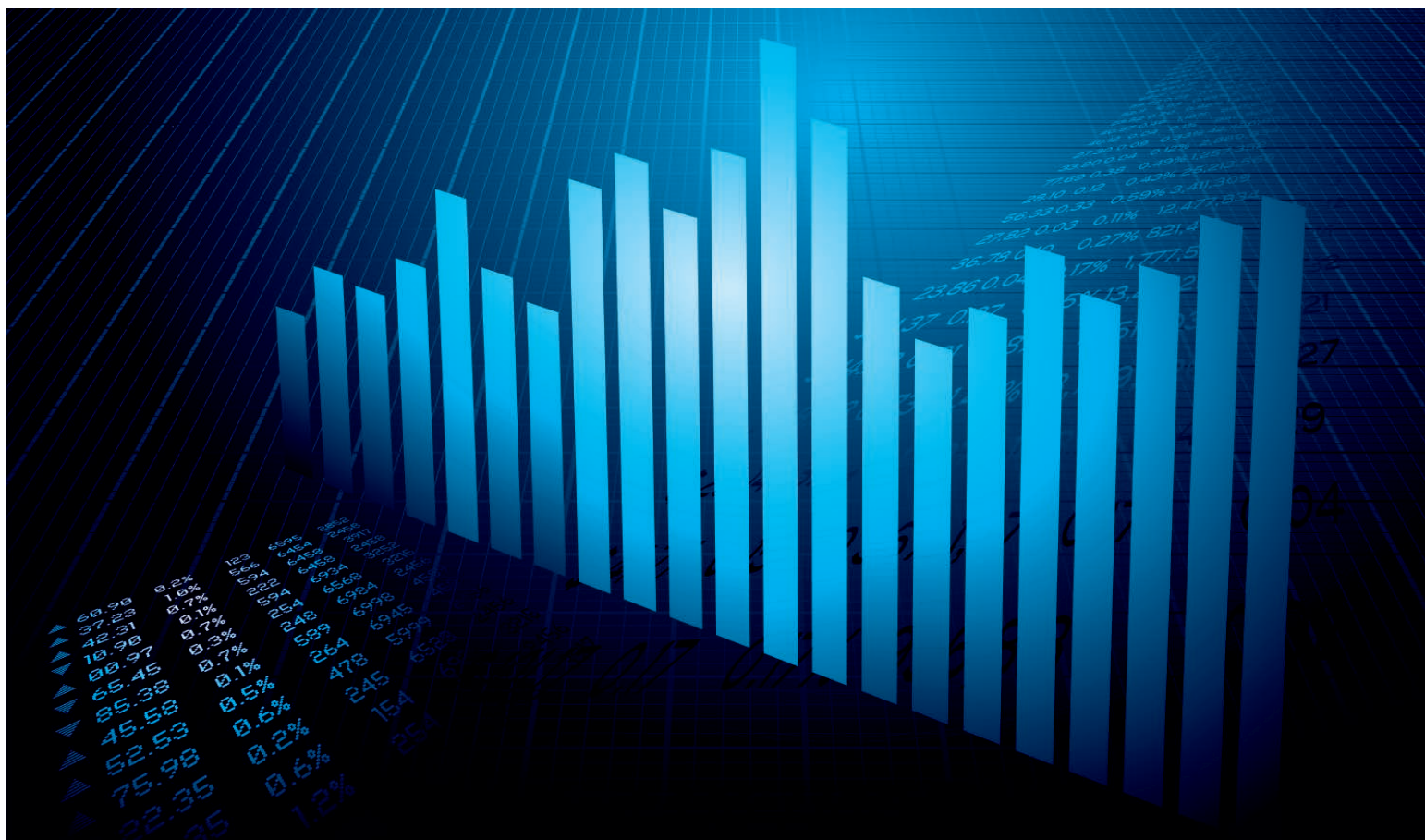

Dansk Metal

Lønstatistik

Oktober kvartal 2011

Økonomiske kommentarer

Nøgletal

DANSK METAL

6 gode råd til lønforhandling

Inden du går til lønforhandling er det vigtigt at forberede sig.

- Tjek inflationstallene så du sikrer, at I bevarer jeres realløn.
- Tjek resultater af lokale lønforhandlinger, så du kender niveauet for lokalområdet.
- Tjek lønstatistikken for resultater inden for dit område. Oplysningerne kan du finde på Metals hjemmeside under TR-delen.
- Kontakt afdelingen og tjek hvor mange ledige der er inden for jeres område, så du ved, om der er arbejdskraft til rådighed.
- Tjek sygefravær generelt på DA's hjemmeside så du er forberedt til en diskussion om jeres sygefravær.
- Som tillidsrepræsentant er det vigtigt hele tiden at følge produktivitetsudviklingen i din virksomhed. Så har du mulighed for at få et argument til lønforhøjelse.

Så er du forberedt til de diskussioner, der kan opstå i en forhandlingssituation

Landet i alt

Oktober kvartal 2011

Udviklingen i de seneste 9 kvartaler

	Antal medl.	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i %	Egen pension	Arb. giver pens.	I alt løn incl. pens. i kr./time	Årl.stign. incl. pens. i %
Okt. kvartal 2009	47.118	174,93	2,3	6,94	14,02	188,95	2,8
Jan. kvartal 2010	47.808	174,94	1,8	6,94	14,02	188,96	2,3
Apr. kvartal 2010	46.778	176,00	1,5	6,98	14,10	190,10	1,9
Jul. kvartal 2010	46.235	176,85	1,6	7,01	14,19	191,04	1,6
Okt. Kvartal 2010	45.991	177,28	1,3	7,02	14,21	191,49	1,3
Jan. kvartal 2011	45.991	177,28	1,3	7,02	14,21	191,49	1,3
Apr. kvartal 2011	46.416	177,82	1,0	7,02	14,21	192,03	1,0
Jul. kvartal 2011	45.721	178,63	1,0	7,07	14,33	192,96	1,0
Okt. kvartal 2011	45.380	178,99	1,0	7,08	14,36	193,35	1,0

Pr. 1. juli 2009 udgør pensionsbidraget for DI1/Co overenskomsten 8,0 % for arbejdsgiver og 4,0 for arbejdstager.

	Antal medl.	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i %	Egen pension	Arb. giver pens.	I alt løn incl. pens.	Årl.stign. incl. pens. i %
Landet i alt	45.380	178,99	1,0	7,08	14,36	193,35	1,0
Heraf udgør akkord	1.175	198,63	4,8	7,93	16,04	214,67	4,8
Heraf udgør tidløn	44.205	178,47	0,9	7,06	14,32	192,79	1,0
Det offentlige omr. i alt	4.736	186,03	1,2	8,70	17,58	203,61	1,2
Kommune og Region	2.460	181,52	0,6	9,15	18,57	200,09	0,7
Stat	2.276	190,90	1,8	8,22	16,50	207,40	1,8
Det private område i alt	40.644	178,17	0,9	6,90	13,99	192,16	0,9
Billedmedieområdet	347	212,98	1,4	2,69	20,21	233,19	1,4
Industri Træ og Plast	433	173,91	1,2	6,88	13,76	187,67	1,2
Maskiner og værktøj	12.058	175,29	1,3	6,79	13,63	188,92	1,2
Smede & stålkonstruktioner	17.848	176,35	0,4	6,94	13,87	190,22	0,4
Strøm, Styring og Proces	2.933	192,50	1,7	7,54	15,38	207,88	1,8
Transport	6.919	180,52	1,4	6,92	14,03	194,56	1,5
Ædelsmede	106	165,09	-0,7	6,31	12,62	177,71	-0,7

Standardtimer

Pr. kvartal	481,00 timer
Pr. måned	160,33 timer
Pr. uge	37,00 timer

Hovedtal

	i kr.
Fortjeneste pr. time	178,99
Stigning i forhold til sidste kvartal	0,36
Medlemmets egen pension	7,08
Arbejdsgiverpension	14,36
I alt løn pr. time incl. pension	193,35

Landet i alt

Denne lønoversigt, der omfatter Dansk Metals lønninger fra 1. oktober 2011 til 31. december 2011, er udarbejdet på grundlag af 45.380 medlemmers indsendte lønoplysninger fra de 5 regioner.

Lønstatistikken udviser en samlet gennemsnitsfortjeneste for akkordløn og timeløn for alle medlemmer i Landet.

Akkordlønnede er medlemmer, der enten delvis eller altid er beskæftiget ved akkordarbejde.

Timelønnede medlemmer, der arbejder på ren time-, uge- eller månedsløn, bonus samt på akkordafsvinstillæg eller lignende.

Derimod er der ikke i gennemsnitsfortjenesterne medregnet overtid- og skifteholdstillæg, betaling for søgnehellidage, feriepenge og arbejdsgiverpension.

Statistikpligtige og samlet medlemstal for forbundsmedlemmer er defineret i henhold til medlemsoptælling pr. 31. dec. 2011.

Region Nordjylland

Oktober kvartal 2011

Udviklingen i de seneste 9 kvartaler

	Okt. 09	Jan. 10	Apr. 10	Jul. 10	Okt. 10	Jan. 11	Apr. 11	Jul. 11	Okt. 11
Samlet løn inkl. egenpension kr. /pr. time	169,19	169,76	170,06	170,16	170,57	170,57	171,76	171,86	172,60
Årlig stigning i procent	2,0	2,2	1,4	1,0	0,8	0,5	1,0	1,0	1,2

Brancher

	Antal medl.	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i %	Egen pension	Arb. giver pens.	I alt løn incl. pens.	Årl.stign. incl. pens. i %
Region Nordjylland i alt	6.953	172,60	1,2	6,92	13,94	186,54	1,2
Heraf udgør akkord	85	180,17	-0,1	7,21	16,97	197,14	-0,1
Heraf udgør tidløse	6.868	172,51	1,2	6,92	13,90	186,41	1,2
Det offentlige omr. i alt	742	174,48	0,3	8,06	16,41	190,89	0,2
Kommune og Region	316	176,69	0,1	8,89	17,74	194,43	0,1
Stat	426	172,85	0,4	7,45	15,41	188,27	0,3
Det private område i alt	6.211	172,37	1,3	6,78	13,64	186,02	1,3
Billedmedieområdet	39	188,86	0,0	6,98	13,95	202,81	0,0
Industri Træ og Plast	82	176,31	0,2	6,75	13,49	189,80	0,1
Maskiner og værktøj	1.269	172,00	1,0	6,80	13,69	185,69	1,0
Smede og stålkonstruktioner	3.747	173,00	1,6	6,85	13,80	186,80	1,7
Strøm, Styring og Proces	198	177,53	1,3	6,40	12,80	190,33	1,3
Transport	838	168,85	0,7	6,57	13,17	182,03	0,7
Ædelsmede	38	148,24	0,1	5,93	11,86	160,09	0,1

Afdelinger

	Antal medl.	Heraf på akkord	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stig. i kr./t	Årlig stign. i %	Egen pension kr./t	Arb. giver pens. kr./t	I alt løn incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. i %	Særlig af-taler kr./t.	Medlems-tal for bunds-medl.	Statistik-pligtige
Brønderslev	252	0	161,45	3,17	2,0	6,61	13,21	174,66	3,37	2,0	0,00	701	421
Himmerland	1.089	0	162,06	2,74	1,7	6,16	12,66	174,72	3,60	2,1	0,00	2.576	1.766
Sæby	296	0	171,86	3,24	1,9	6,91	13,82	185,68	3,53	1,9	0,00	558	352
Thy - Mors	1.156	0	169,54	0,77	0,5	6,72	13,46	183,00	0,83	0,5	0,00	1.953	1.391
Vendsyssel													
Fr.havn	947	0	177,21	1,54	0,9	7,36	14,72	191,93	1,65	0,9	0,00	2.568	1.401
Vendsyssel													
Hjørring	627	6	175,41	1,02	0,6	7,33	14,67	190,07	1,12	0,6	0,00	1.485	910
Aalborg	2.586	79	177,21	0,74	0,4	7,10	14,31	191,53	0,80	0,4	0,00	6.393	3.900

Region Midtjylland

Oktober kvartal 2011

Udviklingen i de seneste 9 kvartaler

	Okt. 09	Jan. 10	Apr. 10	Jul. 10	Okt. 10	Jan. 11	Apr. 11	Jul. 11	Okt. 11
Samlet løn inkl. egenpension kr. /pr. time	170,60	171,01	172,75	173,54	172,92	172,92	173,68	175,59	175,70
Årlig stigning i procent	1,8	1,5	1,6	1,8	1,4	1,1	0,5	1,2	1,6

Brancher

	Antal medl.	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i %	Egen pension	Arb. giver pens.	I alt løn incl. pens.	Årl.stign. incl. pens. i %
Region Midtjylland i alt	12.736	175,70	1,6	6,91	13,84	189,53	1,6
Heraf udgør akkord	245	223,05	20,4	8,92	17,84	240,89	20,4
Heraf udgør tidløse	12.491	174,77	1,6	6,87	13,76	188,53	1,6
Det offentlige omr. i alt	970	182,27	3,9	8,53	17,14	199,40	3,9
Kommune og Region	443	179,13	0,2	9,42	19,12	198,25	0,5
Stat	527	184,90	7,2	7,78	15,47	200,37	7,2
Det private område i alt	11.766	175,15	1,4	6,78	13,56	188,72	1,4
Billedmedieområdet	4	151,83	3,6	3,24	6,49	158,32	2,9
Industri Træ og Plast	167	175,79	1,3	6,99	13,98	189,77	1,3
Maskiner og værktøj	4.270	175,65	1,8	6,73	13,48	189,12	1,8
Smede og stålkonstruktioner	4.992	175,24	1,3	6,91	13,82	189,06	1,3
Strøm, Styling og Proces	539	174,94	0,4	6,94	13,92	188,86	0,4
Transport	1.782	173,85	1,1	6,46	12,91	186,76	1,1
Ædelsmede	12	166,83	-0,2	6,67	13,35	180,18	-0,2

Afdelinger

	Antal medl.	Heraf på akkord	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i kr./t	Årlig stign. i %	Egen pension kr./t	Arb. giver pens. kr./t	I alt løn incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. i %	Særlig aftaler kr./t.	Pr. 31/12-2011 Medlems-tal for forbunds-medl.	Statistikpligtige
Bjerringbro-Silkeborg	1.492	4	173,32	6,25	3,7	6,68	13,36	186,68	7,30	4,1	0,00	2.823	1.866
Grenå	620	0	167,55	0,40	0,2	6,68	13,36	180,92	0,46	0,3	0,00	944	668
Herning	1.150	36	177,25	4,53	2,6	6,96	13,99	191,25	4,89	2,6	0,00	2.282	1.519
Horsens	1.298	0	173,88	2,31	1,3	6,81	13,62	187,50	2,50	1,4	0,00	2.705	1.794
Midt													
Skive/Viborg	1.054	14	170,12	-0,43	-0,2	6,98	13,97	184,08	-0,45	-0,2	0,00	2.755	1.958
Nordvestjyl.	1.048	0	168,01	2,25	1,4	6,52	13,05	181,05	1,90	1,1	0,00	2.312	1.524
Randers	1.035	0	173,32	1,42	0,8	6,98	13,98	187,30	1,53	0,8	0,04	2.909	1.740
Skanderborg - Odder	629	0	176,11	2,24	1,3	7,02	14,05	190,16	2,14	1,1	0,00	1.335	957
Skjern/													
Ringkøbing	1.478	0	171,80	1,84	1,1	6,90	13,81	185,61	1,97	1,1	0,00	2.024	1.470
Aarhus	2.932	191	186,26	5,54	3,1	7,18	14,36	200,63	6,24	3,2	0,00	7.007	4.133

Region Syddanmark

Oktober kvartal 2011

Udviklingen i de seneste 9 kvartaler

	Okt. 09	Jan. 10	Apr. 10	Jul. 10	Okt. 10	Jan. 11	Apr. 11	Jul. 11	Okt. 11
Samlet løn inkl. egenpension kr. /pr. time	171,18	170,24	171,08	171,58	173,23	173,23	172,75	172,46	172,65
Årlig stigning i procent	2,4	1,2	0,7	0,8	1,2	1,8	1,0	0,5	-0,3

Brancher

	Antal medl.	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i %	Egen pension	Arb. giver pens.	I alt løn incl. pens.	Årl.stign. incl. pens. i %
Region Syddanmark i alt	11.726	172,65	-0,3	6,88	13,82	186,47	-0,4
Heraf udgør akkord	384	176,89	-2,3	7,04	14,07	190,96	-2,3
Heraf udgør tidløse	11.342	172,50	-0,3	6,87	13,81	186,31	-0,3
Det offentlige omr. i alt	647	172,44	0,8	8,00	16,83	189,27	0,7
Kommune og Region	486	172,45	0,8	8,01	17,21	189,66	0,7
Stat	161	172,42	0,5	7,95	15,69	188,11	0,6
Det private område i alt	11.079	172,66	-0,4	6,81	13,64	186,30	-0,4
Billedmedieområdet	46	227,01	2,1	10,94	21,88	248,89	2,1
Industri Træ og Plast	53	173,12	1,8	6,91	13,82	186,94	1,8
Maskiner og værktøj	3.927	169,78	1,0	6,73	13,52	183,30	1,0
Smede og stålkonstruktioner	5.317	175,27	-1,6	6,91	13,82	189,09	-1,7
Strøm, Styring og Proces	286	174,01	0,3	6,69	13,52	187,53	0,9
Transport	1.449	168,81	0,9	6,59	13,10	181,91	0,9
Ædelsmede	1	166,00	0,0	0,00	0,00	166,00	0,0

Afdelinger

	Antal medl.	Heraf på akkord	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stig. i kr./t	Årlig stign. i %	Egen pension kr./t	Arb. giver pens. kr./t	I alt løn incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. i %	Særlig af-taler kr./t.	Medlems-tal for bunds-medl.	Statistik-pligtige
Grindsted	305	0	173,12	6,67	4,0	6,89	13,77	186,89	7,15	4,0	0,00	799	577
Haderslev	303	0	159,32	2,83	1,8	6,03	12,07	171,39	3,47	2,1	0,00	854	543
Kolding-Vejlen	1.378	28	181,12	2,13	1,2	7,19	14,48	195,60	2,33	1,2	0,00	3.251	2.161
Lillebælt	811	20	177,46	-0,03	0,0	6,98	14,15	191,61	-0,02	0,0	0,00	2.046	1.207
Odense	2.722	336	173,47	-7,39	-4,1	7,04	14,08	187,55	-7,94	-4,1	0,47	8.867	4.618
Sydfyn	1.058	0	169,57	0,07	0	6,85	13,76	183,34	-0,03	0,0	0,00	3.409	1.957
Sønderborg	1.164	0	160,82	0,26	0,2	6,47	12,93	173,76	0,31	0,2	0,00	2.270	1.336
Sønderjylland	854	0	162,99	1,96	1,2	6,42	13,19	176,18	2,20	1,3	0,00	2.147	1.407
Varde	275	0	180,27	2,06	1,2	7,42	14,69	194,95	2,22	1,2	0,00	667	491
Vejle	242	0	176,32	2,25	1,3	7,00	14,00	190,32	2,47	1,3	0,00	1.413	906
Vest	2.215	0	178,25	-0,56	-0,3	7,01	14,08	192,33	-1,00	-0,5	0,00	3.153	2.167
Vojens	399	0	161,87	0,71	0,4	6,20	12,41	174,28	0,74	0,4	0,00	827	492

Region Hovedstaden

Oktober kvartal 2011

Udviklingen i de seneste 9 kvartaler

	Okt. 09	Jan. 10	Apr. 10	Jul. 10	Okt. 10	Jan. 11	Apr. 11	Jul. 11	Okt. 11
Samlet løn inkl. egenpension kr. /pr. time	191,74	192,58	193,61	195,03	195,52	195,52	196,50	197,12	197,48
Årlig stigning i procent	2,4	2,2	2,0	2,2	2,0	1,5	1,5	1,1	1,0

Brancher

	Antal medl.	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i %	Egen pension	Arb. giver pens.	I alt løn incl. pens.	Årl.stign. incl. pens. i %
Region Hovedstaden i alt	8.892	197,48	1,0	7,78	16,41	213,89	1,0
Heraf udgør akkord	86	200,05	2,9	8,00	16,00	216,05	2,9
Heraf udgør tidløse	8.806	197,45	1,0	7,78	16,41	213,86	1,0
Det offentlige omr. i alt	1.834	199,82	0,2	9,72	19,49	219,31	0,3
Kommune og Region	875	192,87	0,4	10,02	20,14	213,01	0,5
Stat	959	206,14	0,1	9,44	18,91	225,05	0,1
Det private område i alt	7.058	196,87	1,2	7,27	15,61	212,48	1,2
Billedmedieområdet	257	215,02	1,5	0,56	21,16	236,17	1,5
Industri Træ og Plast	108	173,97	1,1	6,96	13,92	187,89	1,1
Maskiner og værktøj	1.596	189,50	0,9	7,02	14,05	203,55	0,8
Smede og stålkonstruktioner	1.309	186,82	0,6	6,85	13,72	200,54	0,5
Strøm, Styling og Proces	1.793	203,75	2,0	8,13	16,71	220,46	2,0
Transport	1.941	202,78	1,0	7,91	16,56	219,34	1,2
Ædelsmede	54	176,69	1,3	6,73	13,46	190,15	1,1

Afdelinger

	Antal medl.	Heraf på akkord	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i kr./t	Årlig stign. i %	Egen pension kr./t	Arb. giver pens. kr./t	I alt løn incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. i %	Særlig af-taler kr./t.	Pr. 31/12-2011 Medlems-tal for bunds-medl.	Statistik-pligtige
Bornholm	476	0	165,42	1,41	0,9	6,84	13,74	179,16	1,44	0,8	0,00	1.067	693
Hovedstaden													
Industri & Byg	2.805	37	197,13	2,90	1,5	7,49	14,81	211,94	3,04	1,5	0,00	4.158	3.362
Offentlige Sekretariat	1.652	0	202,27	0,47	0,2	9,85	19,71	221,97	0,76	0,3	0,00	1.725	1.486
Teknologi & Kommunik.	1.095	0	205,71	4,20	2,1	5,95	17,81	223,52	4,51	2,1	0,00	2.206	1.795
Transport	1.208	49	198,86	3,90	2,0	7,64	15,28	214,15	3,84	1,8	0,00	2.582	1.857
Kbh. Afd. 16													
Luftfart	560	0	221,94	0,00	0,0	8,95	20,48	242,43	2,58	1,1	0,00	1.103	755
Nordsjælland	1.096	0	182,81	-0,04	0,0	7,18	14,43	197,24	-0,49	-0,2	0,00	3.722	2.087

Region Sjælland

Oktober kvartal 2011

Udviklingen i de seneste 9 kvartaler

	Okt. 09	Jan. 10	Apr. 10	Jul. 10	Okt. 10	Jan. 11	Apr. 11	Jul. 11	Okt. 11
Samlet løn inkl. egenpension kr. /pr. time	172,81	173,40	173,53	174,96	175,54	175,54	176,63	177,86	178,23
Årlig stigning i procent	1,6	1,5	1,1	1,3	1,6	1,2	1,8	1,7	1,5

Brancher

	Antal medl.	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stign. i %	Egen pension	Arb. giver pens.	I alt løn incl. pens.	Årl.stign. incl. pens. i %
Region Sjælland i alt	5.073	178,23	1,5	7,00	13,92	192,15	1,5
Heraf udgør akkord	375	208,84	1,0	8,35	16,69	225,54	1,0
Heraf udgør tidløse	4.698	175,79	1,5	6,89	13,69	189,49	1,5
Det offentlige omr. i alt	543	178,19	1,0	7,27	14,41	192,60	0,8
Kommune og Region	340	172,96	0,8	8,39	16,58	189,53	0,6
Stat	203	186,96	1,1	5,38	10,77	197,73	1,0
Det private område i alt	4.530	178,24	1,6	6,97	13,86	192,10	1,6
Billedmedieområdet	1	228,32	0,0	0,00	0,00	228,32	0,0
Industri Træ og Plast	23	153,23	1,9	6,13	12,26	165,49	1,9
Maskiner og værktøj	996	176,91	1,7	6,96	13,93	190,84	1,7
Smede og stålkonstruktioner	2.483	180,44	1,3	7,22	14,29	194,73	1,3
Strøm, Styring og Proces	117	171,51	0,7	5,38	10,65	182,16	0,0
Transport	909	175,15	2,0	6,54	13,09	188,24	2,0
Ædelsmede	1	157,80	2,5	0,00	0,00	157,80	2,5

Afdelinger

	Antal medl.	Heraf på akkord	Samlet løn pr. time/kr.	Årlig stig. i kr./t	Årlig stign. i %	Egen pension kr./t	Arb. giver pens. kr./t	I alt løn incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. kr./t	Årlig stign. incl. pens. i %	Særlig-af-taler kr./t.	Pr. 31/12-2011	
												Medlems-tal for forbunds-medl.	Statistik-pligtige
Kalundborg	686	170	188,41	3,00	1,6	7,90	15,22	203,63	3,19	1,6	0,00	1.449	960
Lolland-Falster	833	0	163,41	0,91	0,6	6,86	13,69	177,11	0,89	0,5	0,00	2.528	1.329
Midtsjælland	1.044	150	184,64	0,75	0,4	6,65	13,31	197,95	0,83	0,4	0,00	2.851	1.799
Nordvest													
Sjælland	660	14	176,15	3,43	2,0	6,47	13,00	189,15	3,80	2,1	0,00	1.358	832
Roskilde	820	41	186,32	1,38	0,7	7,56	15,07	201,39	1,41	0,7	0,00	2.221	1.428
Storstrøm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	846	512
Sydøstsjælland													
Køge	272	0	182,12	2,08	1,2	7,39	14,78	196,90	2,24	1,2	0,00	1.072	624
Sydøstsjælland													
Næstved	506	0	167,38	2,23	1,3	6,50	12,99	180,37	2,35	1,3	0,00	1.588	962
Sydøstsjælland													
Faxe	252	0	169,69	0,30	0,2	6,65	13,23	182,92	0,32	0,2	0,00	579	336

Faggruppetotaler fordelt på det offentlige og private område

Oktober kvartal 2011

	Region Nordjylland		Region Midtjylland		Region Syddanmark		Region Hovedstaden		Region Sjælland		Landet	
	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t
Landet i alt	6.953	172,60	12.736	175,70	11.726	172,65	8.892	197,48	5.073	178,23	45.380	178,99
Det offentlige område	742	174,48	970	182,27	647	172,44	1.834	199,82	543	178,19	4.736	186,03
Aluminiumsmed	-	-	-	-	1	156,29	10	189,44	-	-	11	186,32
Autoelektrofagtekniker/Mekanik	1	163,94	-	-	-	-	1	217,91	-	-	2	190,93
Automatik-Mekaniker/Fagteknike	2	172,82	-	-	37	168,54	36	218,30	1	169,20	76	192,23
Automekaniker	39	172,91	40	178,03	46	162,62	105	190,99	55	174,19	285	178,88
Beslagsmed / Grovpladesmed	4	161,39	-	-	-	-	-	-	-	-	4	161,39
Bilprøveassistenter Stk-M	2	187,10	-	-	-	-	-	-	-	-	2	187,10
Bilprøvere	-	-	-	-	-	-	3	181,50	-	-	3	181,50
Byggetekniker / Byggekonsulent	-	-	2	158,00	-	-	-	-	-	-	2	158,00
Bygnings-og Landbrugssmed	1	198,66	3	183,77	-	-	-	-	9	242,89	13	225,85
Bådebygger	-	-	-	-	-	-	-	-	6	178,33	6	178,33
Datafagtekniker/Mekaniker	4	177,98	-	-	-	-	3	230,76	-	-	7	200,60
Diplomingeniør U.N.A.	30	198,94	-	-	-	-	11	197,45	-	-	41	198,54
Elektriker	-	-	-	-	-	-	-	-	1	162,11	1	162,11
Elektromekaniker/Fagtekniker	13	179,52	-	-	2	174,21	156	217,85	3	170,11	174	213,66
Elektronikfagtekniker/Mekanik	25	176,52	1	230,26	5	153,20	85	211,09	15	179,32	131	198,79
Elektroniktekniker	1	168,01	3	175,04	-	-	9	187,23	-	-	13	182,94
Elevatormontør	-	-	-	-	1	176,39	-	-	-	-	1	176,39
Entreprenørmaskinmekanik	-	-	2	165,57	-	-	-	-	-	-	2	165,57
Flymekaniker	35	172,67	-	-	-	-	-	-	-	-	35	172,67
Gastekniker	-	-	20	198,03	-	-	23	221,37	-	-	43	210,51
Grovsmed	-	-	1	184,56	-	-	-	-	-	-	1	184,56
Industritekniker-Maskin	8	170,44	47	178,46	1	164,67	25	201,17	3	178,47	84	184,29
Industritekniker-Plast/Mekanik	-	-	-	-	-	-	50	214,03	-	-	50	214,03
Instrumentmager	6	168,71	-	-	-	-	-	-	-	-	6	168,71
It-Supporter	24	178,40	17	173,63	10	171,89	40	194,64	5	157,00	96	182,53
Karrosseripladesmed	-	-	-	-	5	175,60	-	-	-	-	5	175,60
Kedel og Maskinpasser	25	170,87	-	-	23	185,28	19	167,99	49	174,65	116	174,85
Kedelsmed	-	-	-	-	-	-	-	-	2	170,00	2	170,00
Klejnsmed	79	166,65	127	178,36	32	170,69	19	180,40	53	181,02	310	175,15
Kvalitetstekniker	7	172,27	-	-	-	-	-	-	-	-	7	172,27
Landbrugsmaskinmekaniker / Lan	-	-	1	172,79	-	-	-	-	1	151,60	2	162,20
Lastvognsmekaniker	-	-	-	-	29	170,94	-	-	-	-	29	170,94
Maskinarbejder	160	168,14	380	189,94	120	181,27	158	212,21	91	183,39	909	188,17
Maskinmester	-	-	-	-	-	-	1	208,24	-	-	1	208,24
Maskintekniker, Driftsteknik	-	-	-	-	2	176,25	104	194,50	-	-	106	194,15
Maskintekniker	2	223,06	2	167,71	-	-	1	170,16	25	195,94	30	195,01
Medietekniker	-	-	2	164,57	-	-	-	-	-	-	2	164,57
Mediocotekniker	13	177,75	6	185,43	12	191,78	29	202,12	11	176,92	71	190,59
Montør	1	166,75	6	161,16	-	-	-	-	7	169,08	14	165,52
Multimedie Animator	1	179,87	-	-	-	-	-	-	-	-	1	179,87
Måletekniker	-	-	-	-	-	-	-	-	1	175,00	1	175,00
Radio/Tv-Mekaniker	-	-	-	-	-	-	-	-	1	166,00	1	166,00
Radiotekniker	-	-	-	-	-	-	6	197,41	-	-	6	197,41
Radio-Tv-Fagtekniker/Mekaniker	-	-	1	177,88	-	-	-	-	-	-	1	177,88
Rejsemontør	1	152,76	-	-	-	-	-	-	-	-	1	152,76
Reparatør - Maskin	86	174,13	26	184,07	58	167,55	78	196,52	21	173,84	269	180,14
Rustfast Klejnsmed	-	-	-	-	4	176,54	-	-	-	-	4	176,54
Rørsmed	31	186,12	4	180,43	17	166,96	10	173,04	-	-	62	178,39
Servicekniker	-	-	9	234,33	2	165,30	5	147,10	-	-	16	198,44

Faggruppetotaler fordelt på det offentlige og private område

Oktober kvartal 2011

	Region Nordjylland		Region Midtjylland		Region Syddanmark		Region Hovedstaden		Region Sjælland		Landet	
	Løn		Løn		Løn		Løn		Løn		Løn	
	Medl.	kr./t	Medl.	kr./t	Medl.	kr./t	Medl.	kr./t	Medl.	kr./t	Medl.	kr./t
Det offentlige område (fortsat)												
Skibstømrer	-	-	-	-	1	147,05	-	-	-	-	1	147,05
Smed / Bygningssmed / Reparatør	130	178,51	240	171,67	209	170,09	845	195,12	160	174,05	1.584	184,77
Smed-Bygning og Landbrug	-	-	1	181,55	2	172,75	-	-	-	-	3	175,68
Smed-Industrirør	-	-	-	-	-	-	1	162,47	-	-	1	162,47
Smed-Vvs/Rør	-	-	-	-	15	178,76	-	-	16	169,56	31	174,01
Teknisk Assistent	-	-	18	178,46	1	193,81	-	-	-	-	19	179,26
Traktormekaniker	-	-	7	191,76	-	-	-	-	-	-	7	191,76
Ventilationssmed - Montag	-	-	-	-	4	173,05	-	-	-	-	4	173,05
Vvs-Energiteknik	-	-	-	-	-	-	-	-	1	169,05	1	169,05
Værkstedsfunktionær	11	177,00	3	203,69	8	169,64	1	156,09	6	164,69	29	174,46
Værktøjsmager - Snit	-	-	1	152,04	-	-	-	-	-	-	1	152,04
	6.211	172,37	11.766	175,15	11.079	172,66	7.058	196,87	4.530	178,24	40.644	178,17
Det private område												
Aluminiumsmed	-	-	11	168,64	-	-	5	196,01	3	166,50	19	175,50
Autoelektrofagtekniker/Mekanik	2	189,00	22	165,11	85	169,01	9	193,35	10	210,44	128	173,60
Automatik-Mekaniker/Fagtekniker	16	160,00	46	166,91	418	166,57	181	198,16	46	167,25	707	174,58
Automekaniker	491	166,30	1.213	173,15	731	160,94	832	194,82	581	169,25	3.848	174,05
Beslagsmed / Grovpladesmed	-	-	10	160,26	23	189,20	1	151,00	-	-	34	179,56
Beslagsmed	-	-	-	-	-	-	1	122,00	-	-	1	122,00
Bestiksløvsmed	-	-	-	-	6	140,38	-	-	-	-	6	140,38
Bilprøveassistenter Stk-M	-	-	-	-	-	-	-	-	3	169,85	3	169,85
Bilprøvere	6	195,59	24	194,42	30	197,28	30	197,67	4	204,19	94	196,87
Blikkenslager	-	-	3	171,67	-	-	-	-	1	165,00	4	170,00
Bygnings-og Landbrugssmed	17	164,83	73	165,71	42	158,26	-	-	34	183,32	166	167,34
Bådebygger	-	-	-	-	16	173,88	4	176,00	-	-	20	174,30
Cnc-Drejer	-	-	2	177,50	-	-	-	-	19	167,75	21	168,68
Cnc-Fræser	-	-	-	-	8	173,40	-	-	-	-	8	173,40
Cykelmekaniker	-	-	1	162,00	5	130,00	1	175,00	1	162,17	8	143,65
Datafagtekniker/Mekaniker	-	-	5	165,31	28	187,20	64	206,54	27	179,71	124	194,67
Elektriker	-	-	3	174,01	9	176,19	-	-	-	-	12	175,65
Elektromekaniker/Fagtekniker	80	179,12	36	174,40	22	167,82	66	199,20	1	183,00	205	183,56
Elektronikfagtekniker/Mekanik	49	170,36	99	173,92	47	160,06	316	199,68	32	160,48	543	186,60
Elektroniktekniker	2	159,00	44	209,87	50	214,98	1	216,63	5	163,44	102	209,17
Elevatormontør	-	-	20	190,00	-	-	207	200,61	-	-	227	199,68
Entreprenørmaskinmekanik	15	182,75	69	167,43	16	165,11	28	197,97	35	172,23	163	174,89
Film-og Tv Produktionstekniker	-	-	-	-	-	-	252	216,52	-	-	252	216,52
Finmekaniker	-	-	22	186,29	-	-	160	201,26	1	175,00	183	199,32
Flymekaniker	6	184,00	18	174,90	76	209,94	382	236,74	-	-	482	229,55
Gastekniker	-	-	1	216,00	32	213,83	1	250,60	25	201,61	59	209,31
Grovsmed	-	-	-	-	-	-	4	181,10	-	-	4	181,10
Guld/Sølvarbejder	37	147,82	-	-	-	-	16	175,00	-	-	53	156,03
Guldsmed	-	-	9	165,22	1	166,00	27	187,05	1	157,80	38	180,56
Håndformer	2	131,00	10	184,34	10	167,16	-	-	7	171,33	29	173,05
Industri Rørsmed	12	168,08	-	-	30	198,52	-	-	-	-	42	189,83
Industriformer	-	-	-	-	-	-	5	151,38	-	-	5	151,38
Industrimekaniker	-	-	-	-	17	161,70	-	-	-	-	17	161,70
Industri tekniker-Maskin	428	179,71	231	173,87	470	165,74	208	183,09	142	167,71	1.479	173,68
Industri tekniker-Plast/Mekanik	2	158,75	10	172,54	9	167,50	-	-	-	-	21	169,07
Industri tekniker-Produkti	52	164,05	-	-	10	163,48	96	176,59	-	-	158	171,63
Industri tekniker-Produktion/Me	-	-	-	-	-	-	23	188,77	-	-	23	188,77
Instrumentmager	-	-	-	-	-	-	1	199,58	-	-	1	199,58
It-Supporter	2	165,11	-	-	-	-	-	-	-	-	2	165,11
Jern- og Metalsliber	-	-	13	164,98	53	180,16	7	164,58	3	166,66	76	177,14

Faggruppetotaler fordelt på det offentlige og private område

Oktober kvartal 2011

	Region Nordjylland		Region Midtjylland		Region Syddanmark		Region Hovedstaden		Region Sjælland		Landet	
	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t

Det private område (fortsat)

Karosseribygger / Karetmager	-	-	1	188,43	18	164,06	-	-	2	149,89	21	163,87
Karosseripladesmed	52	172,77	82	169,30	57	168,57	182	200,50	51	170,64	424	183,18
Kedel og Maskinpasser	5	181,00	53	173,36	87	182,60	24	213,84	24	180,14	193	183,60
Kedelsmed	1	170,59	6	165,71	13	166,68	-	-	3	190,38	23	169,69
Klejnsmed	1.292	173,59	3.419	172,37	1.933	171,09	579	175,09	795	172,53	8.018	172,47
Kontormaskinmek/Elektroni	-	-	29	197,84	4	188,65	8	204,73	-	-	41	198,29
Kontorservicefagtekniker/Maski	1	202,71	12	194,75	8	197,31	161	200,56	6	183,66	188	199,52
Kvalitetstekniker	-	-	2	184,67	-	-	-	-	-	-	2	184,67
Kølemontør	23	178,13	66	182,85	27	177,17	70	200,74	50	202,95	236	191,30
Landbrugsmaskinmekaniker / Lan	121	166,52	98	169,56	133	172,59	30	166,77	76	167,60	458	169,13
Lastvognsmekaniker	182	174,49	219	180,00	247	172,91	172	193,04	140	189,61	960	180,87
Låsesmed	-	-	5	169,65	1	180,00	22	199,64	-	-	28	193,58
Maskinarbejder	861	167,19	2.352	173,80	1.736	172,72	1.178	194,82	660	177,39	6.787	176,69
Maskintekniker, Driftsteknik	16	175,58	5	168,00	3	187,11	-	-	-	-	24	175,44
Maskintekniker	-	-	3	184,33	19	190,06	-	-	7	204,89	29	193,05
Mediocotekniker	36	192,18	-	-	-	-	-	-	-	-	36	192,18
Metaltrykker	-	-	-	-	-	-	4	161,00	-	-	4	161,00
Modelsnedker	7	158,80	-	-	-	-	-	-	-	-	7	158,80
Montør	122	177,82	176	179,86	222	173,53	68	194,49	66	180,69	654	179,13
Motorcykelmekaniker	-	-	-	-	-	-	4	193,68	-	-	4	193,68
Måleinstrumentmekaniker	-	-	-	-	37	196,85	-	-	-	-	37	196,85
Måletekniker	-	-	16	164,78	3	159,86	-	-	-	-	19	164,00
Oliefyrsmonter	8	187,12	-	-	-	-	-	-	5	180,50	13	184,57
Opstiller V/Prod.Maskiner	30	157,23	5	164,71	102	164,55	11	181,87	5	165,27	153	164,39
Ortopædimekaniker	-	-	-	-	-	-	-	-	3	184,18	3	184,18
Pladesmed / Tyndpladesmed / Ko	240	163,55	15	178,97	28	158,58	1	199,00	25	175,09	309	164,89
Plast Apterung Bådebygg.	-	-	-	-	-	-	-	-	20	150,34	20	150,34
Procesteknolog	-	-	18	189,05	-	-	-	-	-	-	18	189,05
Radio/Tv-Mekaniker	3	149,00	2	141,50	5	170,00	12	172,08	1	124,75	23	163,90
Radio-Tv-Fagtekniker/Mekaniker	-	-	100	158,77	1	153,00	12	171,14	9	150,78	122	159,35
Rejsemontør	100	207,34	138	195,05	126	176,79	-	-	42	183,31	406	191,20
Reparatør - Maskin	100	176,54	485	179,21	113	178,99	547	206,67	173	188,88	1.418	190,78
Rigger	-	-	-	-	149	187,10	-	-	-	-	149	187,10
Rustfast Klejnsmed	145	175,46	207	172,23	243	183,65	55	185,03	54	182,00	704	178,59
Rørsmed	44	174,95	205	222,65	76	173,75	5	179,00	214	178,72	544	194,10
Sejlmager	4	157,75	-	-	-	-	1	159,00	-	-	5	158,00
Servicetekniker	40	194,39	17	185,90	-	-	35	192,11	2	186,35	94	191,83
Skibsassistent - Fagl.Bef	-	-	-	-	2	162,00	-	-	-	-	2	162,00
Skibsbygger	31	178,00	3	150,00	63	172,09	-	-	-	-	97	173,30
Skibsbygningsarbejder	-	-	-	-	85	161,89	-	-	-	-	85	161,89
Skibsmekaniker	-	-	-	-	1	172,00	-	-	-	-	1	172,00
Skibsmontør	230	184,45	73	184,10	140	170,31	2	166,58	-	-	445	179,86
Skibstømmer	18	167,00	33	170,76	38	176,53	11	165,50	-	-	100	171,70
Skruestiksarbejder	-	-	6	166,80	65	159,26	41	184,05	-	-	112	168,75
Smed - Plade- og Konstruktion	87	167,15	11	172,64	288	170,61	60	176,39	23	167,61	469	170,61
Smed / Bygningssmed / Reparatør	818	170,02	1.408	176,66	1.670	176,10	405	193,78	753	182,49	5.054	177,64
Smed-Bygning og Landbrug	36	177,20	11	175,87	4	172,50	2	152,25	32	188,05	85	180,35
Smed-Industrirør	19	156,47	-	-	-	-	-	-	92	246,25	111	230,88
Smed-Plade og Konstruktio	59	161,80	81	175,15	141	181,12	2	197,87	59	174,27	342	175,29
Smed-Rustfast	-	-	31	172,51	9	161,33	6	190,00	4	171,86	50	172,54
Smed-Vvs/Rør	27	168,87	74	170,04	58	171,76	4	190,27	30	163,03	193	169,72
Svejser	46	163,97	65	166,98	356	173,17	-	-	1	156,90	468	171,39

Faggruppetotaler fordelt på det offentlige og private område

Oktober kvartal 2011

	Region Nordjylland		Region Midtjylland		Region Syddanmark		Region Hovedstaden		Region Sjælland		Landet	
	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t	Medl.	Løn kr./t

Det private område (fortsat)

Teknisk Assistent	-	-	-	-	-	-	-	-	5	196,00	5	196,00
Telefagtekniker/Mekaniker	-	-	-	-	-	-	1	388,20	-	-	1	388,20
Traktormekaniker	3	165,00	19	162,78	11	172,82	-	-	5	158,50	38	165,30
Træskibstømrer	5	169,90	-	-	-	-	-	-	-	-	5	169,90
Tv-Tekniker	-	-	2	162,17	-	-	-	-	-	-	2	162,17
Ventilationssmed - Montag	1	183,00	2	172,00	7	182,99	168	195,13	8	191,25	186	194,19
Ventilationssmed - Værkst	-	-	5	154,60	-	-	53	201,38	-	-	58	197,35
Ventilationssmed	7	189,93	10	196,70	2	218,30	52	199,17	5	187,00	76	197,70
Vvs-Energiteknik	86	177,96	36	178,14	113	165,54	26	197,90	47	177,40	308	175,02
Vvs-Tekniker	10	165,35	1	160,00	29	175,03	7	178,78	-	-	47	173,21
Vvv- Rørsmed	37	171,54	34	182,25	66	180,15	14	173,00	12	182,37	163	178,18
Værkstedsfunktionær	7	195,92	1	190,26	-	-	1	171,52	-	-	9	192,58
Værktøjskonstruktion	-	-	-	-	-	-	-	-	4	180,00	4	180,00
Værktøjsmager - Snit	16	155,27	62	167,52	148	166,36	46	193,59	32	177,12	304	171,27
Værktøjsmager	16	180,32	67	168,65	148	175,03	48	187,22	4	176,83	283	175,91

Økonomisk Kommentar

Negativ vækst i 3. kvartal 2011

Bruttonationalproduktet (BNP) faldt 0,5 pct. i 3. kvartal 2011 sammenholdt med 2. kvartal 2011.

Det er især det offentlige og det private forbrug, der har bidraget til at trække den negative udvikling i dansk økonomi i 3. kvartal 2011.

Faldet i det private forbrug tyder på, at den almindelige danske familie stadig er mærket af krisen, hvilket forstærkes af det fortsatte fald i boligpriserne. Faldet i det offentlige forbrug kan i høj grad tilskrives, at kommunerne holder igen efter at have overskredet budgetterne tidligere. Den nye regerings vækstpakke er den rigtige medicin.

Investeringerne steg med 0,4 pct., hvilket er positivt, men dog en markant nedgang i væksten sammenlignet med stigningen i investeringerne på 4,5 pct. i 2. kvartal 2011.

Eksporten er steget med 0,5 pct. i 3. kvartal 2011. For årets første kvartaler under ét ligger eksporten dermed 8 pct. højere end samme periode sidste år. Dansk eksport har dermed klaret sig særdeles godt i det økonomiske uvejr. Det vidner om, at danske industrivirksomheders konkurrenceevne er bedre end sit rygte.

Industrien producerer mere...

Industriens produktion er som regel en god indikator på, hvordan det står til med dansk økonomi. I øjeblikket virker det til, at industrien er en smule mere optimistisk end resten af økonomien. Industriens produktionsindeks viser en positiv vækst på 0,3 pct. for 3. kvartal 2011 og på 2,1 pct. for hele 2011. Det kan hænge sammen med, at meget af industriens omsætning går til eksport.

Hvis man sammenligner toppunktet i 2011 med toppunktet i 2008 er industriproduktionen steget med godt 4 pct. Det kan tyde på, at industrien forsigtigt er på vej ud af krisen. Selvom væksten i industriens produktion fra kvartal til kvartal og fra år til år er positiv, er den dog stadig meget lille.

... men industriens beskæftigelse er stagneret

Siden krisen satte ind i 2008 er der tabt omtrent 176.000 arbejdspladser på det private arbejdsmarked. For industriens vedkommende er der forsvundet omtrent 73.000 arbejdspladser eller ca. hver 6. arbejdsplads.

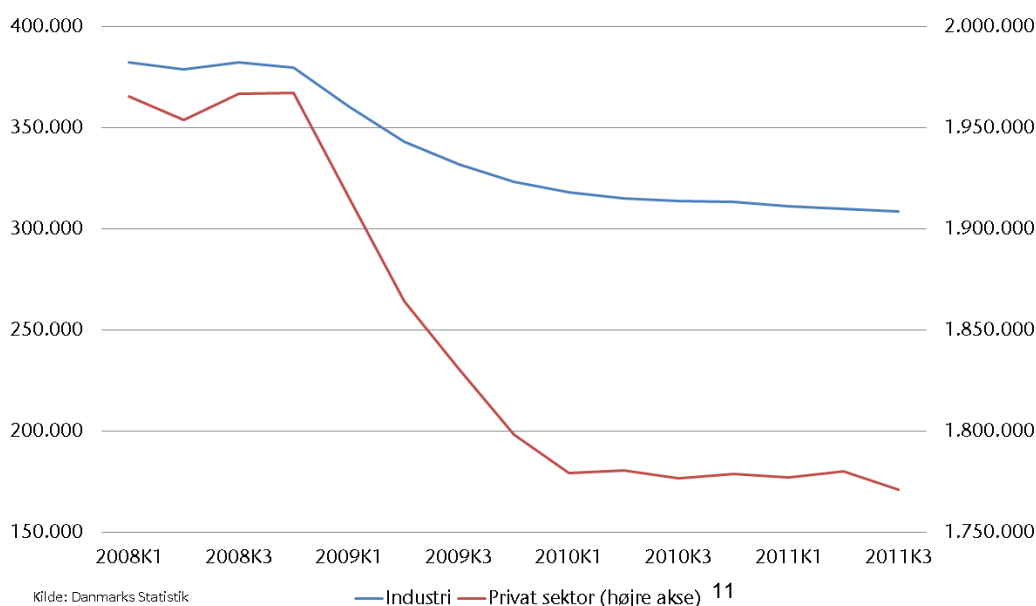
Det har været et rigtig hårdt slag for Danmark, for mange danske familier og for dansk økonomi.

De seneste tal fra Danmarks Statistik kan tyde på, at faldet i beskæftigelsen i indu-

En økonomi er i recession, hvis BNP-væksten er negativ for to perioder (fx kvartaler) i træk.

Beskæftigelsesindikatoren laves ved en frivillig spørgeskemaundersøgelse af en række virksomheder i Danmark, om hvorvidt de regner med at ansætte nye folk i de kommende 3 måneder.

Figur 1 - Beskæftigelse i den private sektor og industrien

strien er ved at være bremset. Fra 2. til 3. kvartal 2011 var antallet af jobs således stort set uændret.

Den private sektor har samlet set haft en mindre tilbagegang i beskæftigelsen fra 2. til 3. kvartal 2011 på -0,5 pct. Begge beskæftigelsestotal kan ses på figur 1.

Beskæftigelsesindikatoren for 1. kvartal 2012 er positiv. Det Økonomiske Råd forventer dog kun en svag fremgang i beskæftigelsen i de kommende år. Ifølge deres analyse vil beskæftigelsen ikke vokse betydeligt før i 2014.

Arbejdernes Erhvervsråd vurderer ligeledes, at vi står over for tre magre år efter recessionen i 2008 og 2009. For industrien ventes frem mod 2013 yderligere godt 10.500 arbejdspladser at gå tabt.

Danske industriarbejdere er konkurrencedygtige

Men dansk industri er bedre rustet til denne nye fase af krisen takket være en meget flot produktivitetsfremgang, som har forbedret industriens konkurrenceevne.

Produktivitetsniveauet – den værdi hver arbejder producerer pr. time – blandt danske industriarbejdere er steget med 18 pct. fra 2005 til 2010. Dermed har Danmark overhalet lande som Tyskland og Sverige, hvor produktiviteten er steget hhv. 7 og 6 pct., jf. tabel 1.

Tabel 1 – Produktivitetsniveau i fremstillingsvirksomhed, kr. pr. time

	2005	2010	Ændring
Danmark	302	356	18 %
Tyskland	312	333	7 %
Sverige	308	325	6 %

Kilde: AE på baggrund af OECD og Danmarks Nationalbank.

AE forventer, at industriens produktivitet fremadrettet vil stige yderligere. Det giver et vist håb om, at beskæftigelsen i industrien ikke kommer til at falde så voldsomt, som man måske kunne have frygtet set i lyset af den truende globale afmatning.

Finanspagten

Med Danmark som formandsland har de europæiske lande i den sidste måneds tid forhandlet om en ny traktat, der rummer en finanspagt. Finanspagten gælder fuldt ud for de 17 lande, der har euro. De otte lande uden for euro-samarbejdet må selv vælge, i hvor høj grad de vil være omfattet. Storbritannien og Tjekkiet ønsker ikke at være med.

EU stiller i forvejen to hovedkrav til medlemslandenes statsbudgetter. For det første må det årlige underskud ikke overstige 3 pct. af landets bruttonationalprodukt, BNP. For det andet må den samlede offentlige gæld ikke overstige 60 pct. af BNP.

Det vigtigste element i finanspagten er et tredje krav: At landenes strukturelle underskud ikke må overstige 0,5 pct. af BNP. Aftalen indebærer ikke en præcis definition af det strukturelle underskud. Normalt henviser det til budgetunderskuddet rensset for konjunkturudsving og engangsindtægter. Det betyder for eksempel, at man korrigerer for perioder med meget høj arbejdsløshed og indtægter fra olie- og gasressourcerne i Nordsøen.

Et uddybende økonomisk notat kan downloades fra [TR-delen](#) på Dansk Metals hjemmeside.

Økonomiske Nøgletal

Lønudvikling

Hvordan har lønudviklingen i Danmark set ud igennem de sidste årtier?

Lønnen er i Danmark steget pænt over en årrække, hvilket betyder, at vi i Danmark siden slutningen af 1980'erne hvert år har oplevet en stigning i reallønnen undtagen i 2010. Det kan ses af tabel 1.

Tabel 1 – Den årlige udvikling i inflation, løn og realløn 1982-2012

År	Forbrugerpriser	Industriens timeløn	Realløn
1982	10,1	10,4	0,3
1983	6,9	6,5	-0,4
1984	6,3	4,3	-2,0
1985	4,7	4,6	-0,1
1986	3,6	5,1	1,5
1987	4,0	5,0	1,0
1988	4,6	9,1	4,5
1989	4,8	4,6	-0,2
1990	2,6	4,8	2,2
1991	2,4	2,4	0,0
1992	2,1	3,3	1,2
1993	1,2	2,5	1,3
1994	2,0	2,4	0,4
1995	2,0	4,4	2,4
1996	2,1	4,1	2,0
1997	2,2	4,0	1,8
1998	1,9	3,0	1,1
1999	2,5	4,2	1,7
2000	2,9	3,8	0,9
2001	2,4	4,5	2,1
2002	2,4	4,2	1,8
2003	2,1	4,4	2,3
2004	1,2	3,4	2,2
2005	1,8	2,7	0,9
2006	2,0	3,0	1,0
2007	1,7	4,1	2,4
2008	3,4	4,2	0,8
2009	1,3	2,6	1,3
2010	2,3	2,1	-0,2
2011	2,8	1,1	-1,7
2012*	1,7		

Kilde: Danmarks Statistik samt DA lønstatistik

*De Økonomiske Råds skøn, Dansk Økonomi

Efterår 2011.

Hvis reallønnen skal stige i 2011, så skal lønnen stige mere end forbrugerpriserne, der steg med 2,8 pct.

Når Danmark har haft en stigning i reallønnen de sidste mange år, har det selvfølgelig noget at gøre med, at størstedelen af lønmodtagerne i Danmark er organiserede i fagforeninger, der kan forhandle overenskomster på plads.

I Danmark er 67 pct. af lønmodtagerne medlem af en fagforening, og Danmark har haft en reallønsfremgang siden 2000 på knap 16 pct.

I et land som USA, hvor kun 12 pct. af lønmodtagerne er organiserede har man til sammenligning kun haft en reallønsfremgang siden 2000 på 3 pct.

Tabel 2 viser forskellige landes gennemsnitlige lønfremgang i industrien fra 2009 til 3. kvartal 2011. Dette er dog de nominelle lønfremskridt.

Tabel 2 - Årlig ændring i industriens timeløn i udvalgte lande

Lande	Pct.	Pct.	Pct.
	2009	2010	3.kvt. 2011
Danmark	2,6	2,6	2,1
Finland	3,4	1,7	2,5
Tyskland	1,7	2,1	...
Norge	4,3	3,6	4,8
Sverige	1,9	3,2	2,9
Udlandet	1,8	2,4	2,3
USA	1,3	2,4	2,6

Kilde: DA International Lønstatistik, 3. kv. 2011

Som man kan se har Danmark haft en nominel lønstigning i 2009 og 2010, der ligger over lande som USA og Tyskland, men i 3. kvartal 2011 er Danmarks vækst i lønomkostningerne faldet betydeligt og ligger under de lande, vi normalt sammenligner os med, samt udlandet generelt.

Den nominelle lønudvikling er stigningen eller faldet i den løn som man får udbetalt. Hvis man fratækker, hvor meget priserne generelt er steget i samfundet, så får man reallønnen.

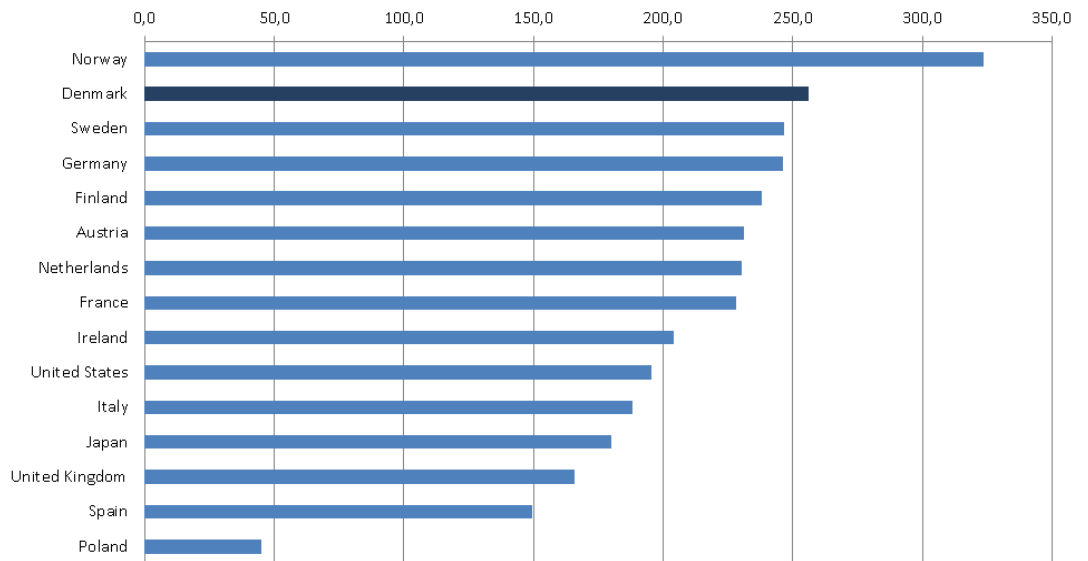
Har man en stigning i reallønnen, så betyder det, at lønnen er steget mere end priserne på de varer man køber for sin løn. Dermed kan man købe flere varer for sin løn år for år.

Stigning i forbrugerpriserne giver et gennemsnit for, hvor meget priserne er steget på samtlige varer i samfundet. Det gælder både ting som biler eller 1 liter mælk. Udviklingen i forbrugerpriserne kaldes også forbrugerprisindekset

Dansk Arbejdsgiverforening, DA, udgiver hvert kvartal statistisk for lønudviklingen i Danmark og andre udvalgte lande. Den samlede lønudvikling i udlandet er baseret på en sammenvejet beregning for disse lande.

Tallet for 3. kvartal 2011 angiver ændringen i lønnen sammenlignet med 3. kvartal 2010.

Figur 1 - Arbejdsomkostninger i kroner per time i fremstillingsindustrien 2010

Kilde: US Labour Statistics

Produktivitet måles, som den værdi, der skabes i en branche eller et land, pr. beskæftiget eller arbejdstime. I vores eksempel er det pr. arbejdstime. Produktiviteten er dermed et udtryk for, hvor effektivt man kan producere varer eller tjenester.

Den positive lønfremgang i de seneste år har samlet set betydet, at arbejdsomkostningerne er højere i Danmark end i de fleste øvrige lande, hvilket kan ses på figur 1.

Når der tales om, at lønnen er højere i Danmark end i udlandet, skal man dog være opmærksom på, at det er vanskeligt at sammenligne lønninger direkte.

Det skyldes, at der er færre "ekstraomkostninger" ved arbejdskraft i Danmark end i andre lande, hvor der kan være store sociale udgifter forbundet med at hyre arbejdskraft. Figur 2 viser hvor stor en andel lønomkostningerne udgør af de samlede arbejdsomkostninger.

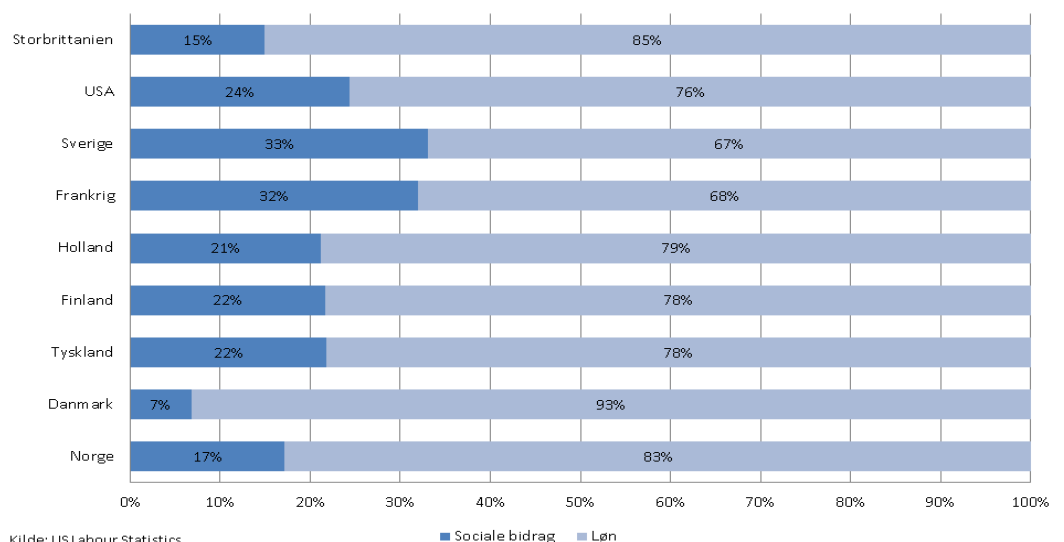
Produktivitet

Når nu den danske industriarbejder har en høj løn, hvordan ser det så ud med produktiviteten i Danmark?

En høj produktivitet er meget positiv for økonomien. Det skyldes, at virksomheden gerne vil lægge arbejdspladser, hvor de kan få produceret mest for pengene.

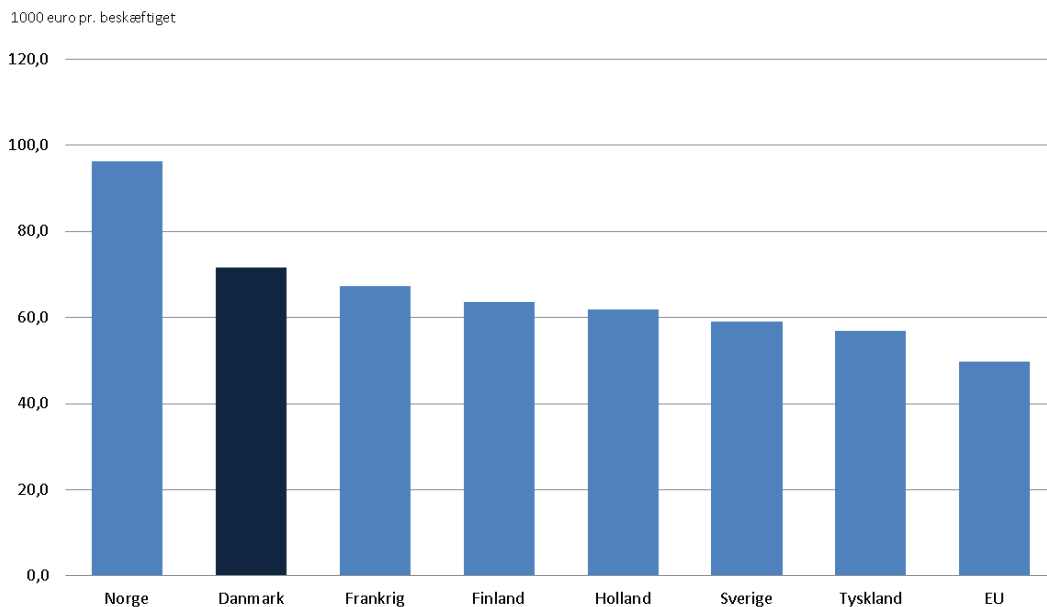
Sammenlignet med de andre EU-lande ligger danske arbejdere på et højt produktivitetsniveau, hvilket kan ses på figur 3.

Figur 2 - Sammensætning af arbejdsomkostninger 2010

Kilde: US Labour Statistics

Figur 3 - Produktivitet i udvalgte EU-lande 2010

Kilde: Eurostat

Produktivitetsudviklingen i Danmark har været lav sammenlignet med andre lande i nogle år frem til 2009. I 2010 har den danske produktivitet imidlertid taget et stort skridt opad. Det har betydet, at Danmark har en produktivitetsvækst, der er på niveau med EU-gennemsnittet i perioden 1995-2010 for hele økonomien og væsentlig højere end EU-gennemsnittet for fremstillingsindustrien. Det ses af figur 4.

Derudover kan man se, at fremstillingsindustrien er den branche i Danmark, der klarer sig bedst med en gennemsnitlig

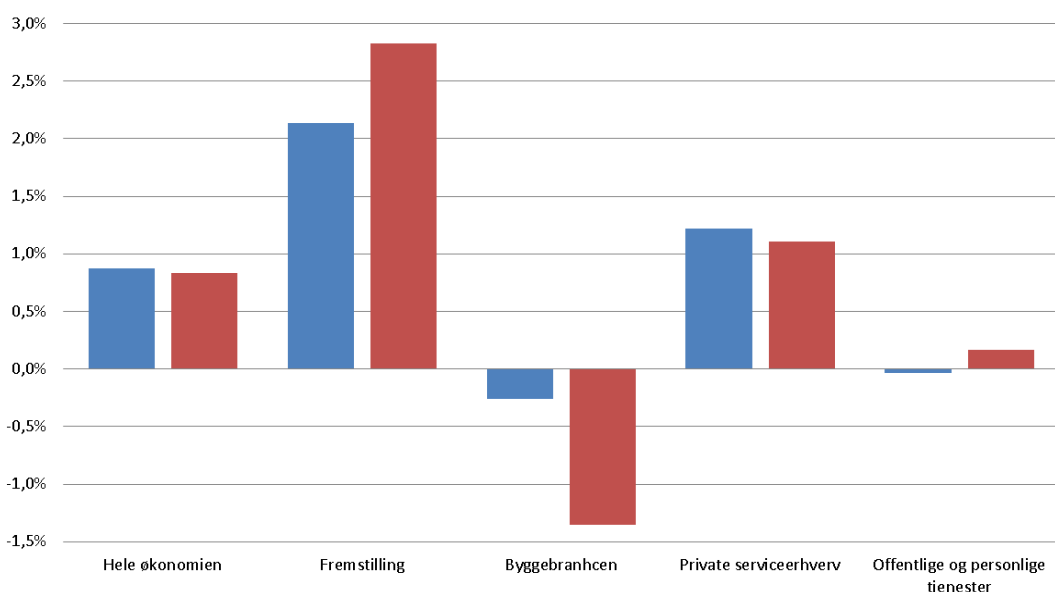
produktivitetsvækst på knap 3 pct. Samtidig er det den eneste private branche, der overhaler EU15-landene.

Eksport

Er Danmark med så høje lønninger i stand til at producere konkurrencedygtige varer?

Når lønningerne i Danmark er steget mere end i udlandet, mens produktivitetsvæksten ikke tilsvarende overgår de andre landes, svækkes Danmarks lønkonkurrenceevne alt andet lige.

Figur 4 - Gennemsnitlig produktivitet 1995-2010 for Danmark og EU

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Eurostat

■ EU15 ■ Danmark

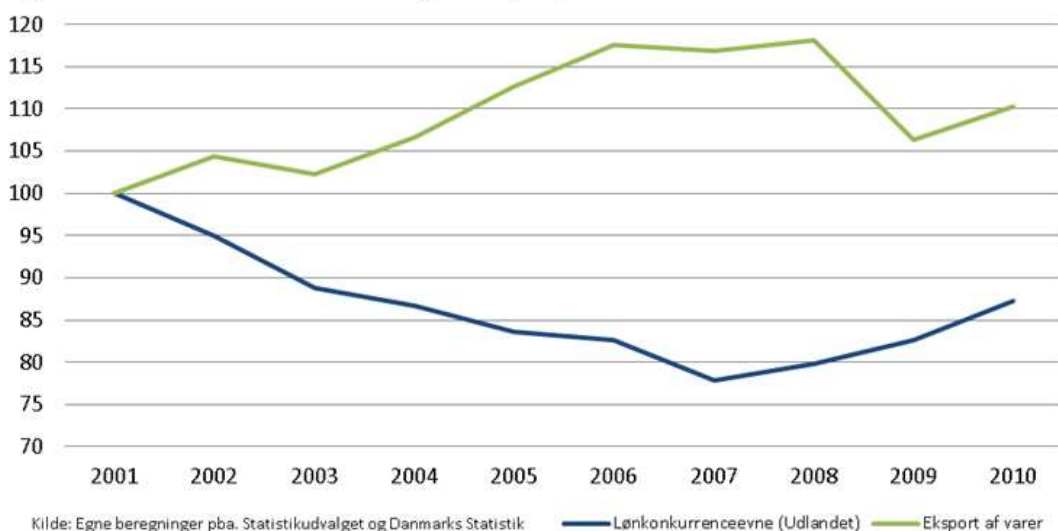
Der tales ofte i medierne om "Danmarks (løn)-konkurrenceevne", der er et mål for, hvor attraktiv Danmarks varer er på verdensmarkedet.

Lønkurrenceevnen består af tre elementer;

1. Lønudviklingen, altså hvad koster det at ansætte en dansk medarbejder, der skal producere eller foretage en service.
2. Produktivitsudviklingen, der måler hvor meget danske arbejdere producerer. Hvis en dansk arbejder kan producere dobbelt så meget som en italiensk arbejder, så er han dobbelt så produktiv.
3. Valutakursudviklingen, der ved at variere landene imellem kan gøre danske varer en smule billigere eller dyrere for udlændinge.

Statistikudvalget består af repræsentanter fra Finansministeriet, Beskæftigelsesministeriet, DA og LO.

Figur 5 - Danmarks lønkurrenceevne og vareeksport, indeks 2001=100

Problemet med kun at fokusere på lønkurrenceevne er, at målet for lønkurrenceevne bygger på teoretiske antagelser om, at de varer og tjenester, der produceres i Danmark, er de samme, som vore konkurrenter producerer. Men sådan forholder det sig ikke i virkelighedens verden. Her konkurrerer virksomheder verden over på produktion af varer og serviceydelser med vidt forskelligt viden-indhold.

Danske virksomheder konkurrerer først og fremmest på specialisering i produktion af højteknologiske varer og serviceydelser. Danske produkter er af høj kvalitet, og derfor er udlandet villig til at betale en merpris for danske produkter.

Der er ikke sammenhæng mellem Danmarks lønkurrenceevne – som opgjort af Statistikudvalget – og udviklingen i vare-

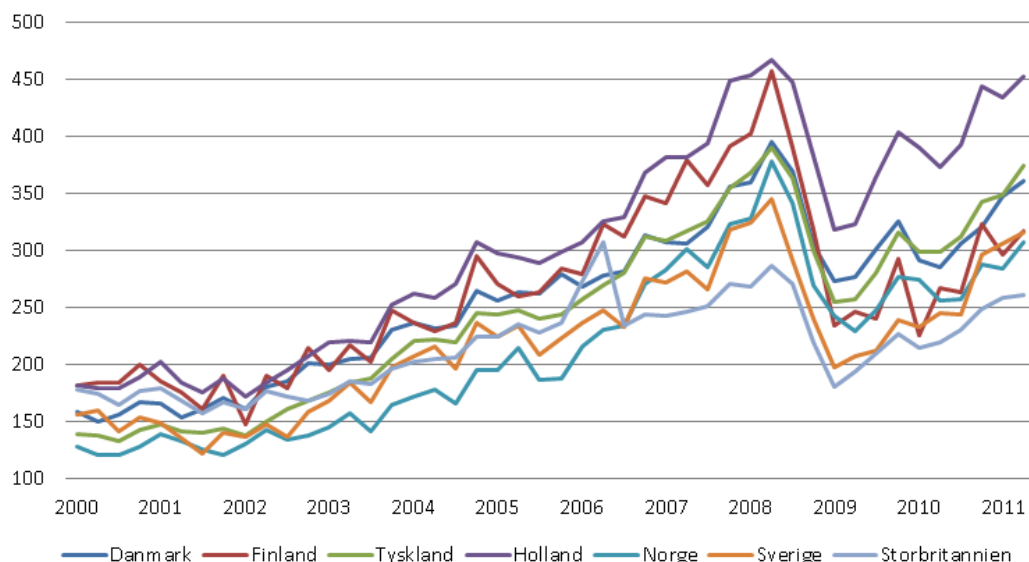
eksporten. Dette ses af figur 5. Danmark har således siden 2001 samlet set tabt 13 pct. i lønkurrenceevne over for udlandet under ét, samtidig med at vareeksporten er steget 10 pct.

Danmark er altså i stand til at producere varer, som er højst konkurrencedygtige på verdensmarkedet. Værdien af dansk industrieksport er vokset i samme takt som den tyske siden 1990, og det er kun Holland, som overgår os, jf. figur 6.

Til gengæld har vi haft en højere vækst i industrieksporten end Finland, Norge, Sverige og Storbritannien, som er de lande, vi normalt sammenligner os med.

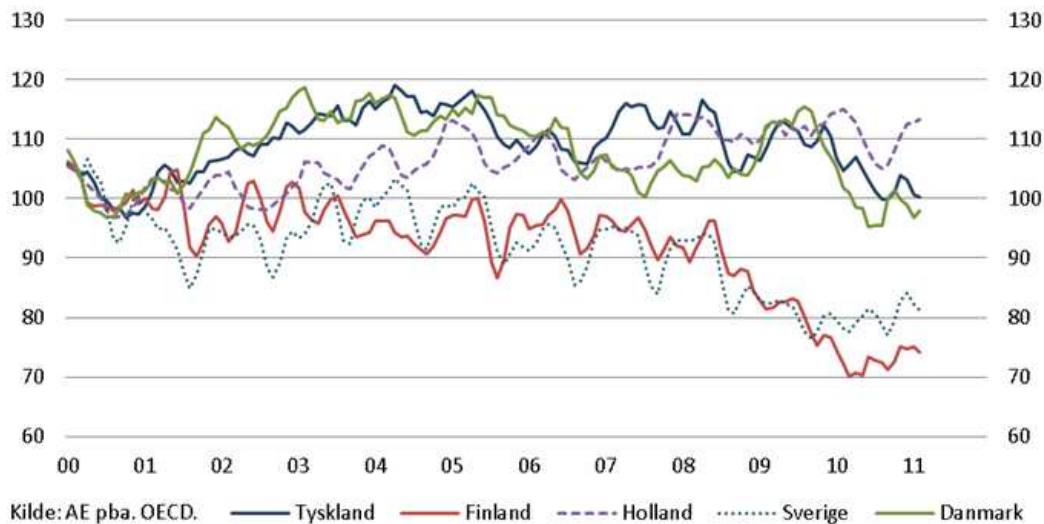
På det grundlag er det forkert at konkludere, at Danmark halter bagefter. Dansk lønkurrenceevne er bedre end sit rygte.

Figur 6 - Industrieksport for udvalgte lande, indeks 1. kvartal 1990=100

Kilde: Dansk Metal på baggrund af OECD.

Figur 7 - Udvalgte landes markedsandele målt i løbende priser i OECD, indeks 2000=100

En opgørelse af dansk industrieksport viser, at Danmark – sammen med Tyskland – har fastholdt sin markedsandel set over de sidste ti år, hvorimod Sverige og Finland har tabt markedsandele, jf. figur 7. Det er kun Holland, der øget sin markedsandel siden 2000.

Den stigende eksport har medført, at vi i mange år har haft overskud på handelsbalancen. Siden krisen ramte i 2008 er overskuddet steget, og vi har nu et historisk stort overskud på betalingsbalancen. Det kan ses på figur 8.

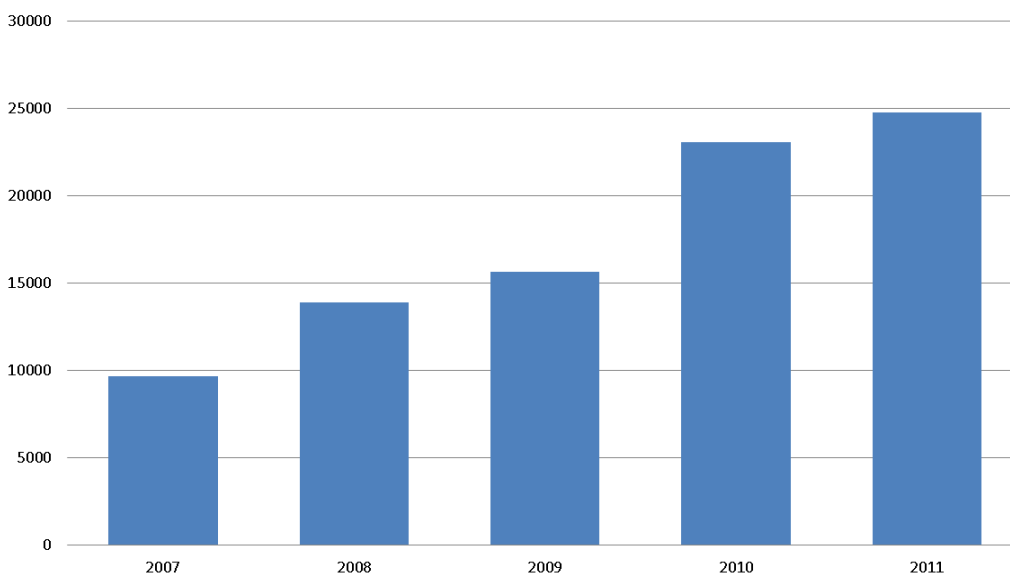
At Danmark kan have positiv handelsbalance og stor eksport samtidig med, at vores lønkonkurrenceevne falder, viser, at lønkonkurrenceevnen ikke er dækkende for, hvordan det så rent faktisk går med Danmarks samlede konkurrenceevne.

En lang række andre elementer spiller ind. Blandt andet er det afgørende, hvilken pris virksomhederne formår at sælge sine produkter til. I Danmark er kvaliteten høj, og derfor kan danske varer også sælges til en højere pris, og dermed bliver lønudviklingen mindre afgørende.

Tilsvarende er det helt afgørende for Danmarks konkurrenceevne, at vi har en højt uddannet og fleksibel arbejdsstyrke, at de offentlige institutioner fungerer godt samt at der er en veludbygget og velfungerende infrastruktur.

Danmark har desuden den fordel, at vi har et fleksibelt arbejdsmarked, hvor både lønmodtagerne og arbejdsgiverne er med til at bestemme arbejdsforholdene.

Figur 8 - Danmarks handelsbalance (mio. kr.)

Kilde: Danmarks Statistik. NBI 2011 er et skøn baseret på årets tre første kvartaler

DANSK METAL

Nyropsgade 38
1780 København V

Telefon 3363 2000
mail metal@danskmetal.dk
www.danskmetal.dk

Afdelingsleder

Kai Bloch
Telefon 3363 2331

Cheføkonom

Allan Lyngsø Madsen
Telefon 3363 2324